

શ્રીયુગ હમ અંદ મુરીનો
મુકદ્દમી

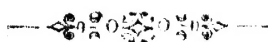

(વર્તમાનપત્રમાં આવેલી વિશ્વ પરથી.)

શ્રાવક લોકોને વાંચના સાર,

રચનાર

લવાનીશંકર નરસિંહરામ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

શેઠ. કેશવજીભાઈ છોટાલાલ.

અમદાવાદમાં.

‘સમશેર બહાદુર’ છાપખાનામાં

સવાઈભાઈ રાયચંદ છાપે.

કીર્તિત એ આના.

સાચને ન આવે ઊની આંચ

લાવણી.

આ અસત્ય આગળ સત્ય તરીને આવે,

તાપના તાવડા વિષે પ્રથમ એ તાવે;

બલબલા પુરૂષને પ્રથમ સચના ભાવે,

આ અસત્ય ઊડી જાય, સત્ય ફળ આવે,

સાચને ન આવે આંચ,

વિદ્વાન પુરૂષ તું વાંચ;

આ સાચ ચળકતા કાચ સમાને સોભે,

લાખોના મનડાં સત્ય લાભથી લોભે;

સાચની ધરી પર સદા ફરે છે થ્રષ્ટી,

સાચથી વખતસર થાય વિશ્વમાંદ્રષ્ટી,

સાચથી ટળે સંતાપ,

સાચથી ન ડાંસે સાપ;

સાચથી ઊગે છે અદ્ધર સુરજને ચાંદો,

કશ તણો ન ઉતરે કદી સચવાણુ કાંદો;

તગ તગે સાચથી ગગન વિષે ચલ તારા,

સાચથી સુકાયે નહિ સમુદર સારા;

છે તત્ત્વ તણુ એ તત્ત્વ,

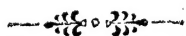
મહીપર સત્યનું મહત્ત્વ;

મહાસાગર સત્યે મુકે ન કદીએ માત્ત;

દિવતપર સત્યે રાજ્ય કરે છે રાગ ;

(૪)

સાચથી ધરીછે ધરતી શુષે શિરપર.
ગંભીર "ભવાની" ઉરે અસત્યે ગીરિવર.
એ અસતનો અન્યાય,
ઠીક અસત્યથી નહીં થાય;
વિષ ખીજ વિવેકી અસત્યનું નહિ વાવે,
આ અસત્ય આગળ સત્ય તરીને આવે.

શ્રીપુત્ર હેમચંદ સુરીનો મુકદ્દમે.

(ગરબી)

“જાણ્યું જાણ્યું હેત તમારૂં જાદવા લો—એ રાગ.

વિરમગામ વિશાળ નગર વખાણાયછે લો,

મોટો કીલ્લો ફરતોછે મજબુતલો;

લોવા જેવું જુનું ગામ જાણાયછે લો,

મંદ્રપુરી સમ શોભાછે અદ્ભુતલો.

કાળાપર ગોરાનો કાળો દેરછે લો. (દોહ) ૧

હારા દોર હજારો હાટ હવેલીઓનો,

પ્રસિદ્ધ પુરાતનનો નાવે પારલો;

દોઢી દરવાજાને દિસે ડેલીઓનો,

એવી સોભા દોરે અપરમપારલો; કાળા ૨

વસતા લાખગણિ વેપારી વાણીઓનો,

પૈસાવાળા ગ્રહસ્થ જાદુ પંકાયલો;

જગત પ્રસિદ્ધ ગંગરી ગ્રામ જાણીએતો,

આખર અવનીમાં જેતી અંકાયલો. કાળા ૩

ઠીન ધરમના મંદીર લોવા લોગછેલો,

ગ્રામજન જનનો સારોછે સમુદાયલો;

જીવ દયામાં જે જાતી જાહેરછેલો,

સદાય સારા કૃત્યમાં આપે સહાયલો; કાળા ૪

પરમદયા આણીને પામે પ્રાણીઓનો,

અશક્ત, બુખ્યાં, તરશાં અને અપંગલો;

જરા ન જાતે સંકટ આપે જીવનેલો;

ઊધારવા પ્રાણીને ધરે ઉમંગલો. કાળા • ૫
 ખરચે જર ખાતે બહુ ખોડાં દોરમાંલો,
 માંકડ ચાંચડ પર પણ ચાલો મેહરલો;
 જીવ જંતુ પર રાખે મમતા જોરમાંલો,
 વરતાવે નહીં વિષથી પ્રાણી પર વેરલો. કાળા • ૬
 તાજાં જળથી ભરેલ જોડ તળાવછેલો,
 ગંગાસર, સુતસર એ નામ ગણાયલો;
 નાવા, ઘોવા પાણી ભરવા નેહ્યાલો,
 જન આ નગર તાણા દિન રોજે જાય જો; કાળા • ૭
 મારે તાંહાં આવી અંગ્રેજો માંછડાંલો,
 હિંદુ જતાં વળતાં જુએ હજારલો;
 દુઃખાય દીવ એવા બહુ બનતા દાખલાલો,
 પાણુ કયાં જઈને પુરતો કરે પોકારલો; કાળા • ૮
 'પાયચંદ' ગછ પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાતછે જો,
 શ્રીપુજ તેમાં હેમચંદસુરી સારલો;
 ધરમ ક્રિયામાં નિશ્ચીન જેનું ધ્યાનછેલો,
 લાલચ લોભ ન મનમાં દીસે લગારલો. કાળા • ૯
 માન અને મરજદા રાખે માનવીલો,
 આવક સધળા કરી સાર સન્માનલો;
 પુર વિષે પ્રીતે કરતા પધરામણીલો,
 મળે મુલકમાં મોટું જેને માનલો. કાળા • ૧૦
 ગામ ગામ કરીને ચોમાસુ ગાળવાલો,
 રનેહ સાથ સહિત આન્યા શ્રીપુજલો;
 પધરામણી કરીને પ્રીતે પધરાવીયાલો,

જતા રહ્યા એમ કરતા દહાડા જીવજો. કા. ૧૧
 અશાડ શુદ્ધ એકાદશી આવી એટલેજો,
 મંગળવાર અને મંગળ એ માસજો;
 જીન તણી તારીખ સતાવીશ જાણીએજો;
 ઉરમાં એ દીન લોકો થયા બિદાશજો. કા. ૧૨
 ક્રિયા ધરમ કેરી કરવાને કારણેજો,
 શ્રીપુજ આબ્યા છડી સ્વામી સાથજો;
 સેવામાં છડીદાર, સીપાઇ જે હતાજો,
 હતી છડી—બંદુક સીપાઇ હાથજો. કા. ૧૩
 તળાવ તટ ફરતાં પંખિ એ તકેજો,
 પશુ અને પ્રાણીનો નાવે પારજો;
 ગેજ કરી રમતાં બચ્ચાંની ગોદમાંજો,
 હરાયાં, સસલાં આદી જીવ હજારજો. કા. ૧૪
 તરતાં નાનાં મોટાં જીવ તળાવમાંજો,
 ડર નિજ અંતર કેરો કરીને દુરજો;
 સખખ શ્રીપુજ હતા તેમની સમીપમાંજો,
 કરી શકે જ્યમ હતયા તેથી ફરજો. કા. ૧૫
 મીઠાં પાતાના સાથે લઇ માણસોજો,
 ઇવિઝારડ નામે આબ્યો ઇંગ્રેજો;
 જનાવરો જીવિતથી લેવા જળમાંજો,
 શાખે કરવા વળી તે સાથ શીકારજો. કા. ૧૬
 માણસ તેનાં લાગ્યાં મછી મારવાજો,
 જોતાં જોતાં જળમાં નાખી જળજો;
 બાણ જણા હીંદુ જન ધુળ્યાં ધાતથી,

ક્રોધ તથા અંતરમાં સળગ્યો કાળજો. કાં ૧૭

કાળાજન ગોરા સાહેબને શું કરેજો,

આગળી ચીંધે તો આપે અપમાનજો;

ફરીઆદી કરી ઢોરમાં નથી ફાવતાજો,

હલકાં પડે અને ઊપજો વળી હાણુજો. કાં ૧૮

શીપુજો સઘળા આણુસારા સાંભળ્યાજો,

બાણી લીધું જો આ હણુસે જીવજો;

ઉડિ બચ આ પંખી જો આકાશમાંજો,

જીવ બચેને રાજી થાયે જીવજો. કાં ૧૯

સીપાઈ સામું જોતાં તે સપજ્યો સહીજો,

અંદુક ખાલીનો પછિ કીધો ખારજો;

પાંખો ફફડાવીને ઊડ્યાં પંખીઓજો,

હરણાં, સસલાં નાશી છુટ્યાં હનરજો. કાં ૨૦

ધવિઝારડ રાતી આંખો કરી આવીઓજો,

વળતી છેડી પરવાનાની વાતજો;

પરવાનો દેખાડો રહીને પાંસરાજો,

ઉલટો થાયે નહીતો પછી ઉતપાતજો. કાં ૨૧

શીપુજો બોધ્યા ધવિઝારડનું સાંભળીજો,

તમે કોણુછો કરનારા તકરારજો;

“સરકારે પરવાનો જોવાની સત્તાજો;

“દીધિ નથી તમને કશું કાં દરકારજો. કાં ૨૨

“પરવાનો પુછોતો મારી પાસછે જો,

“વટથી બતાવવાની ન કશું વારજો;

“સિદ્ધા આંખાં તેવા પાછા સંચરોજો,

ધરકઝક કરતાં પડશે નહિતો રાતજો. કાં ૨૩
 ધવિત્રારડને આંયો ગુસ્સો આંખમાંજો,
 ટુંકારો કરી બોલ્યો આણી તાનજો;
 હમણાં પરવાનો હાજર અહિઆં કરોજો.
 આપણું પડશે પછી નહિતો અપામાનજો. કાં ૨૪
 ગણતિમાં શું કાળા ગોરાની કનેજો,
 નહિ હુકમ માને એવા નાદાનજો;
 સિપાઈ ખુંચી લેશે શિરજોરી કરીજો,
 કેમ હજુ મહારાજ ન મુણતા કાનજો. કાં ૨૫
 સતા પુછી શીપુજો એ સહિયનીજો,
 વિના પ્રયોજો કેમ કરો વિવાદજો;
 સાફ કહું કે ટુંકારો નહિ સાંભળુજો,
 ફોક્ટ રોકોતો કરશું ફરોઆદજો. કાં ૨૬
 આણસારાથી બાલાવી નીજ આદમીજો,
 ધવિત્રારડ બોલ્યો આપી અપમાનજો;
 મારો પકડોને બાંધો મહારાજનેજો,
 જલદી ખાંન દોડો કરવા જાણુજો. કાં ૨૭
 મીઆં એક દોડ્યો મુશાફરી બંગલેજો,
 જીલમ જીએ પાળે ચઢિ પુરના જનજો;
 મદદ મેળવીને આંયો પોલીશનીજો,
 ધવિત્રારનો સોખતી આંડરસનજો; કાં ૨૮
 પોતાના માણસ પાળા પોલીસનાજો,
 વડા 'સાખ'નીકરવા આંયા વારજો;
 પકડો, બાંધો, મારો શબ્દ પોકારતાજો.

વીંટી લેતાં લેશ ન લાગી વારજો. કાં ૨૯
 જીજ્ઞાસ કરીને બાંધી કીધા જોરથીજો,
 હેમચંદસુરીને કીધા હાથજો;
 અંગે બપર પાડી એવી અતિ આપદાજો,
 બહુ ભીડી મહારાજો વાજખી બાથજો. કાં ૩૦
 સોર ક્યો પણ મહારાજો નવ સાંભળ્યુંજો,
 અરસ પરસ એમ બહુધા થયો અભાવજો;
 શ્રીપુજના માણસ કોરટમાં સંચર્યાજો,
 રીસ કરી પણ લેશ ન સાંભળી રાવજો. કાં ૩૧
 બીજો દીન સાચુંદ સીધાવ્યો ખીકથીજો,
 ફરીઆદી સાંભળ્યા વિના ફાજદારજો;
 અજ્ઞાનની ઉપજી સઘળાંને અંતરેજો,
 વગે મામલતદારે કીધી વારજો. કાં ૩૨
 સાહેબની ફરીઆદી એણે સાંભળીજો,
 કમજર કરી શ્રીપુજને કીધો કેદજો;
 કશું ન કાળાનું ચાલે ગોરા કનેજો,
 બાધ જીજ્ઞાસ આ બજા અમલનો બિદજો. કાં ૩૩
 ફરીઆદી નોંધાવી સાહેબે ફરીજો,
 બંદુકનો કીધો મારાપર ખારજો;
 ગોળી થડમાં આવીને છટકી ગઈજો,
 વિનાશ બિપજતાં નવ લાગત વારજો. કાં ૩૪
 સાહેબનો અન્યાય ન કોરટ સાંભળેજો,
 બલ્ય બલે દેશીજન કેરો જાનજો;
 મારખાઈને મુગા રહેવું માનમાંજો,

હક જાળવતાં ઊપજે ખમણી હાણજો. કાં ૩૫
 સિંહ સમાન જુએ લોકો સાહ્યનેજો,
 ડર દેખીને નાસે એથી દુરજો;
 રૈયત-આધિકારી આંનયે રૌપથીજો,
 જુલમ ન જુએ ગોરા તણો જરજો. કાં ૩૬
 એવો આ આંગ્રેજીમાં અન્યાયછે જો,
 સાંભળતી નથી આવીજ કશી સરકારજો;
 સાંભળવાનું ડાળ ધર્યાથી શું સરેજો,
 વડી સરકાર કરે નહિ ચોપે વારજો. કાં ૩૭
 કાળાને ગોરાનો જુદો કાયદોજો,
 જુલમ કરીને ગોરા છુટી જાયજો;
 ડંડુકા મારે દેશીને દાઝથીજો;
 થોડે વાંકે ઈબકા ઝાઝા ખાયજો. કાં ૩૮
 વણ વાંકે શ્રીપુજને તેના સોળતીજો,
 પકડીને લીધા માજુએ પાસજો;
 રોશન ઊપર વણિક મળ્યા સંખ્યા વિનાજો,
 ઊરમાજોઈ અતિશય થયા ઊદાશજો. કાં ૩૯
 પાંચ હજાર વણીક પડ્યા પંચાતમાંજો,
 જુલમ શ્રીપુજ ઊપર જોઈ જાહેરજો;
 અગ્નીરથ દોડ્યો ભણી અમદાવાદનીજો,
 ખડખડતા જન જોતાં ઉભા બહારજો. કાં ૪૦
 અરે જીવ આ શ્રીપુજ ઉપર શું થયુંજો,
 વણવાંકે દેખાવ થયો વિપરીતજો;
 નજરે આ દેખાવ ગમે જોવો નહિજો,

જરૂર ગોરા કરીને જાશે જીવજો. કાં ૪૧
 એમ વીચારી આપ્યા અમદાવાદમાંજો.
 આખરદાર વણિકના આગવાનજો;
 સાંભળાવવાને સખત જીવન સરકારમાંજો,
 મહાજનનું રહેવાને સર માનજો. કાં ૪૨
 પ્રથમ વર્ગના માણસોને, પુછીયુંજો,
 જામીનપર છોડા દેયું જામીનજો;
 શ્રીકૃષ્ણનું મહાજનને સાંભળ્યુંજો,
 ખચીત યથા થ્ર વજન એથી ખીન્નજો. કાં ૪૩
 કદ કરીને રાખ્યા કાચી દેડમાંજો,
 માટા શ્રીકૃષ્ણનું ના રાખ્યું માનજો;
 દાકતરને તેડ્યો નહિ માર દેખાડવાજો,
 હિમચંદ્રસુગ્રી એથી યથા હેરાનજો. કાં ૪૪
 હનિજારડ-આંડરસન રીઝા અંતરેજો,
 કોરડમાં આપ્યો થોડા દીન કેસજો;
 વાદિના સાહેબની સાંભળી વારતાજો,
 લુટો કેશ ન જાણ્યો એથી લેનજો. કાં ૪૫
 સજ્યા વીના ત્રણ છોડ્યા માણસ સાથતાજો,
 દોડા નહી એ માણસ ઉપર દોપજો;
 વાર વધારે જોત પડિ નહિ વેઠીજો,
 રહ્યો વાદિના મનમાં એથી રોશજો. કાં ૪૬
 પરમેશ્વર માથે રાખીને પુછતાજો,
 વિદીત કાધી સાચી જુઠી વાતજો;
 કમીટ કરીને નાંખ્યા શેસન કોરડેજો,

ઠીક ન એ કોરટ વણુ સાડ થાતજો, કાં ૪૭
 સારા જડજ ખીરાજે શેસન કોરટેજો,
 ફર વિનાનો ન્યાય કરે શીલપોટસજો;
 ફરે નહિ એવા આપેછે ફંસલાજો,
 રાંક-તવંગરના સાંભળી રીપોર્ટસજો, કાં ૪૮
 પળમાં સાચુ જુઠું લેછે પારખીજો,
 નીરમળ આપેછે રૈયતને ન્યાયજો;
 અભિમાન પદવી કેરું નહિ અંતરેજો,
 ઠીક સદા એ કરચી સાડું થાયજો, કાં ૪૯
 શેસનમાં શ્રીકૃષ્ણનું કામ થયું સરજો,
 ખારીટર શ્રીકૃષ્ણનો આવ્યો ખેસજો;
 હિમાયતી મહારાજ તણા હાજર થયાજો,
 કરવાને શ્રીકૃષ્ણનો લુલો કેસજો, કાં ૫૦
 નરભિરામ વકીલ વાદી કેરા નકીજો,
 શેસનમાં આવ્યા વાદીની સાથજો;
 પારખવા ખેડા જુરર એ પારસીજો,
 ખાનસને ભીડી શેસનમાં ખાયજો, કાં ૫૧
 સાંભળવાને કોરટ મધે સંકડોજો,
 ભારે થાતી માણસ કેરી ભીડજો;
 આખો દીનજન એવી રીતે આવતાજો,
 ચદતી પોલીસ જનને એથી ચીડજો;
 વાદીની ફરીઆદી માંડી વાંચવાજો,
 સઘળા તપાસવા માંડ્યા સાહેબજો;
 ઉલટ પાલટમાં સાહેદિ પડિ ઉલટીજો;

ભલી કળાથી ઉઘડયો સઘળો ભેદનો. કાં ૫૩
 ઈવિઝારડને આંડરસ ઊભા જીએનો,
 જડજ પુછે તેનો શો દીએ જવાપનો;
 મીઆં તણી જીખાની સરખી નહિ મૈળીનો,
 દીધેલ સાહેબ દેખાયો દાખનો. કાં ૫૪
 સાચે સાચુ ખોલ્યા ખીજ સાહેદીનો,
 સહી પુછ્યા વિણ કરી લીધી સરકારનો;
 જોયું એવું આણ્યુંછે જાહેરમાંનો,
 વદતાં સાચુ નથી લગાડી વારનો. કાં ૫૫
 તપાસમાં વાદી આંડરસનના ક્યાનો,
 પ્રાનસને કીધા ખડુ ભલો ખસાવનો;
 કઠાવી નકલ જીખાનીની જીક્ત કરીનો,
 સાચા આગળ નમે ન જીડુ સાવનો;
 કચ્છ કીકું સાહેબે ચઢિ કોરેનો,
 નકલ લીધીછે દેવા જોઈ જવાપનો;
 સિપાઈની જીખાની સઘળી સાંભળીનો,
 મુકદમાનું કરવા ઘટ્ટું માપનો. કાં ૫૬
 આડા અવળા જવાપ માંડ્યા આપવાનો,
 તાણીતોડી વકાલે કરી તકરારનો;
 પુછ્યા તે નવ જવાબ દીધા પાંસરાનો,
 કીધા સાચા જીડા ખીજ કરારનો. કાં ૫૭
 પરવાનાનું કારણ જડજે પુછીયુંનો,
 તમે કરી ક્યમ સત્તા વિના તકરારનો;
 સત્તા હોયતો ઉતર કરો સવાલનોનો,

બના થઈને ગુમાવશે નહિ ભારજો, ૬૦ ૯
 સરકારે પરવાનો જોવાની સતાજો,
 જાણ્યામાં તમને નથી દીધી જરાયજો;
 હાય હુકમતો કોરટમાં હાજર કરોજો,
 કારણ વણુ શ્રીપુજ કયમ કેદ કરાયજો. ૬૧
 માગ્યા બારીષ્ટર પાસે મહારાજનાજો,
 જડજે દશ હજાર તણા જામીનજો;
 જામીન આપીને છુટ્યા શ્રીપુજજો,
 દેખીતો ગયો સારો એ દીનજો. ૬૨
 ગોરા એ બહુધા પડીઆ ગભરાટમાંજો,
 જુકતીથી દવો શો હવે જવાબજો;
 જોતાં એવી સતા નથી જાહેરમાંજો,
 શ્રીપુજનું ઉઘડ્યું શું જુનું સવાબજો. ૬૩
 ખીજે દિન કોરટમાં સઘળાં બેસતાંજો,
 જાણાવ્યું જડજે ટીકા કરીને જુજો;
 છુટા કરેછું માન સહીત મહારાજનેજો,
 સજ્યા વિના સનમાન સહીત શ્રીપુજજો. ૬૪
 ધ્યાદી દીધી આંડરસન, ધવીઝારડનેજો.
 આજ પછી આવો નકરો અન્યાયજો;
 કહણ ખીજ સાહેદ ઉપર ટીકા કરીજો,
 નિરમજ એવી રીતે તોલ્યો ન્યાયજો. ૬૫
 સખત દીધો કબકો બન્ને સાહેબનેજો,
 કારણવણુ કયમ આવો જુલમ કરાયજો;
 સતા હતી સામે થાવા શ્રીપુજનેજો,

પ્રવાનો જોવાનું કેમ પુછાયજો. કાં ૬૫
 ગોળીની નહીં ઊતરી વાત જરા ગળેજો,
 શસ્ત્ર ધરે ક્યમ આવકના શ્રીપુજજો;
 ગોળીનું જોડી કાઢ્યું ધભરાટમાંજો,
 બહુ યુગ્રી શ્રીપુજની જડજે યુજજો; કાં ૬૬
 આનસનને સાળાસીતો દીધી બહુજો,
 વધતાં લોકે તેના કસ્યાં વખાણજો:
 ખચાવ સારો કરી શ્રીપુજ ખચાવીઆજો,
 મળસે એથી મુલક મુલકમાં માનજો. કાં ૬૭
 સાચ તરેને જીવ કુખે એ સત્યછેજો,
 કાળાપર ગોરા વરતાવે ફેરજો;
 આવેછે આંગ્રેજો એવા ઊપરીજો,
 વાંક વગર કાળાપર રાખે વેરજો. સાં ૬૮
 હજાર દશથી વણિક અધીક હાજર થયાજો,
 વધતા જડજ, તણા બહુ કર્યાં વખાણજો;
 ખારીઠરને સાળાશી દીધી બહુજો,
 મમતાથી મસ દીધું લોકે માનજો. સાં ૬૯
 હાજર લોક થયેલા બોલ્યા હરખથીજો,
 ફરી ફરીને ધન તને શીલપોટસજો,
 નવ જીવ સુધી રહેશે તારી નામનાજો;
 રસથી ભરેલ લેવાશે રીપોટસજો. [સાં ૭૦
 વૃષ્ટિ પુખ્ત તણી કરી ગુરૂ વધાવીઆજો,
 વળતી કાધી વરધોડાનો વેંતજો;
 વાળાં, દોલ; નગારાં લાગ્યાં વાગવાજો,

હજાર લોક મહ્યા આણીને હેતજો. સા. ૧૧
 મીના મધે પધરાયા મહારાજનેજો.
 વણીક અને વરધોડા થયો વિદાયજો;
 વિધવિધનાં વાજાંતર માંડ્યાં વાગવાજો.
 જયે જયે મળી લોકો જોવા જાયજો. સા. ૧૨
 ઊલટ્યા લોકો વરધોડામાં ઊલટેજો,
 અમીત ગુલાલે છવાઈ ગયું આકાશજો;
 દીવાળીથી ઝોછવ કીધો દશગણોજો,
 પળમાં આવી પહોંચ્યાં દેવળ પાસજો. સા. ૧૩
 પારસનાથ તણા કરી દરશન પ્રીતથીજો,
 શીયુજને ઊપજયો બહુધા સંતોષજો;
 ખાતે ખુબ જર ખરચાવ્યું ખેરાતમાંજો,
 હરખ વંધ્યો આવ્યા હઠઆમાં હેશજો. સા. ૧૪
 ઊતારામાં હેમચંદ સુરી ઊતર્યાજો,
 પ્રગટ્યું પેલા ભવનું પુરણ પુન્યજો;
 વંચાથે ગુજરાત વીથે આ વારતાજો,
 જવ નહીં બુલે અકાર ખાસી જુનજો. સા. ૧૫
 જુદા સમખાનારાને જાહેરમાંજો,
 ફરીઆદી ફરી કરવા ખુબ ફજેતજો,
 પત્રો લાગ્યાં સરવે એમ પોકારવાજો,
 આજ પછી રહેવું નહીં આમ અચેતજો. સા. ૧૬
 સાચ તરે એ અનુભવીનું સિદ્ધાંત છે જો,
 સાચાને નવ આવે ઉત્તી આંચજો;
 જુદા કુળીને આવેછે જાહેરમાંજો,

પ્રકટ થતાં નવ લાગે દહાડા પાંચજો. સાં ૭૭
 પુન્ય તર્કને કુખ્યું ઝાંઝળ પાપનુંજો,
 લાયક ગુરની પ્રભુએ રાખી લાજજો;
 મમતાથી ઊપકાર પ્રભુનો માનવોજો,
 અરજ તણો સાંભળી લો હરિ અવાજજો. સાં ૭૮
 આજ પછી ન બને આપું આ દેશમાંજો,
 લાયક જનની આપર નવ લુટાયજો;
 હુંડ મિજાજ તણા અધીકારી નવ ટકેજો,
 ઠીક ગવરનર કરથી સાર થાયજો. સાં ૭૯
 તોતો કાળા જનનું માન ધણું ટકેજો,
 ઉપજે નહિ અંગરૈજો સાથ અભાવજો;
 સુખ આહિ સધળા લોકો સરકારનુંજો,
 દૈયતની સરકાર સુણી લે રાવજો. સાં ૮૦
 સંવત ઓગણી આડત્રીસની શાલનોજો,
 મનહર મંગળ ખીજો ટ્રાવણ માસજો;
 પ્રેરે કર્યો આ વિષય રચીને પુનમેજો,
 ઉરમાં એ દિન અતિસય થયો ઉલાસજો.
 સાચ તરેને જીલ્લ કુખે એ સત્યછેજો. ૮૧

(૧૯)

સરકારને સુચના.

(ગરખી).

“જોડું જોડું” કોલાપુર શહેર, વડોદરા અલખેલું. એ રાગ

સુણો સુણો ગવરનર સાર, અમારી આ અરજી,
સુખ કાંઈ કરો સરકાર, મનની લઈ મરજી. ટેક

ગોરા અધિકારીઓ ગુજારે,

કાળા બેપર કેરરે;

આમડીનો રાખીને ચટકો,

વાંક વગર વેર; અમારી આ અરજી.

શિકાર કરવા લેછે સાથે,

હરકત વાણ હથીઆરરે;

હરણ મુકી “નેટીવ” હણેછે,

ખચીત રાખી ખાર.

અમારી. ૨

માત વગર દેશીને મારે,

સુણે નહી સરકારરે;

ચુનાં વિનાનો ગજબ ગુજારે,

એવો સમયે આ વાર;

અમારી. ૩

આપે દેશીને અપમાનો,

આણીને અતી માનરે;

ગોરાની આગળ ગણુતીમાં,

હલકાં છે હેવાન;

અમારી. ૪

ખંડો સંભળાતીને થોડો,

(૨૦)

સજ્યા વીના સરકારરે;
છોડી મુકે “છાબ” ગણીને,
વગે કરે છે વાર;   અમારી   ૫
બહુ થયું માળાપ બચાવો,
સંકટ નવ ખમાયરે;
આપ વિના કરીઆદી આતી,
હીક કરી ક્યાં થાય? અમારી આ અરજી.   ૬
સુણો સુણો ગવરનર સાર, અમારી આ અરજી.
સુખ કાંઈ કરો સરકાર, મનની લાલ મરજી. સુણો.

---

(૨૧)

કમળા કુમારી.

(હિંદુ ધર સંસાર રચતીનું ચિત્ર.)

“એક રસીલી વાર્તા”

કીમત એક રૂપિયા.

રચનાર

કવિ ભવાનીશંકર નરસિંહરામ.

(આ ગ્રંથ વિષે મત.)

“કમળાકુમારીના પીતાનો નકશા અછો ને ગંભીર ચિતાર્યોછે. ઊંચ જુખીનો વિવેકસાગર ગ્રંથને પ્રસન્ન કરવા જોવા તેમ અસર કરનારો કર્યો છે તેમાં રચનારે શા બાંસી મેળવીછે. નાટકનાં પાને પાને જોવામાં જોટલી કલ્પના ને કળા આવેછે, તેટલી જુના જુસ્સા ને નવાં વચ્ચાથી જુમ સોભાવી કાઢીછે, અને જસ મેળવવા યોગ્ય નમુનો બનાવ્યોછે. કમળાના લગ્નને વધનનો વરધોડો જે તરેહથી બયાન થયુંછે અને એ આવસરોમાં જે રીતીએ હિંદી રીવાજોનું ચિત્ર કાઢ્યુંછે, તે આ પુસ્તકને સંપૂર્ણ કરવાવાળું સાંધન જણાયુંછે. ભાષા સ્વચ્છ સાથ વિચારને તરેહ અછી મળી જઈને ઢોઈ ઢોઈ પાનેતો વાંચવાને બહુ રસ પડે છે.”

(કદશરે હિંદ).

પુસ્તકને માટે લીંબડીમાં કવિ ભવાનીશંકર નરસિંહરામને લખી જણાવવું.

(૨૨)

જાહેર ખબર.

સોરઠી સોમનાથ.

(મહમુદ ગીઝનવીની ખારમી ચકાઈનું વૃત્તાંત).

આ સવા ખસો કરતાં વધારે પૃષ્ઠનાં રસયુક્ત ગ્રંથની
અંદર આજથી આઠસો વરસ પહેલાંનું આ દેશનું આખે
હુખ ચિત્ર આપવાની કોસીશ કરીછે. ભારત ભુમીના ભુપ-
તીઓના યશ ભરેલા પરાક્રમેથી ને રાણુમાં રંગ રાખનારા
રાણુવિજાસી ટેડા રજપુતોના વિરપણાના વાજાળી વખાણ-
થી ભરપુર, ધરમ ઘેઝાઘ સલામીઓના ધાતકી, ભાળાને
વિરસ્યભાવની નોંધથી તથા ચાલચલગતના વિચીત્રથી ખતતાં
સુધી 'સોરઠી સોમનાથ' મનપસંદ કરવામાં આવ્યું છે.

થોડા વખતમાં પ્રસિદ્ધ થશે.

આગળથી નામ નોંધાવનાર પાસેથી, સવા રૂાીઓ.

લીંખડીમાં કવી ભવાનીશંકર નરસિંહરામને લખી
જણાવવું.

